

หนี้สาธารณะหนึ่ง สัญญาณร้ายลงทุนรัฐชะงัก

เกียรติศักดิ์ พิวเกลี้ยง

กระทรวงการคลังรายงานหนี้

สาธารณะล่าสุด วันที่ 31 มี.ค. 2561 มีจำนวน 6.45 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็น 41.04% ของจีดีพี โดยแบ่งเป็นหนี้รัฐบาล 5.14 ล้านล้านบาท หนี้รัฐวิสาหกิจ 9.18 แสนล้านบาท หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) 3.81 แสนล้านบาท และหนี้หน่วยงานของรัฐ 9,194 ล้านบาท ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้าหนี้สาธารณะคงค้างลดลง 9,522 ล้านบาท

สาเหตุที่หนี้สาธารณะของไทยไม่เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งมาจากการที่เศรษฐกิจ

ไทยขยายตัวได้ต่อเนื่อง แม้ว่าจะไม่เต็มศักยภาพ ทำให้สัดส่วนหนี้สาธารณะของไทยต่อจีดีพีไม่เพิ่มขึ้น แม้ว่าจำนวนหนี้ของไทยจะเพิ่มขึ้นมากขึ้นต่อเนื่อง

อีกส่วนหนึ่งที่สำคัญที่หนี้สาธารณะของไทยไม่เพิ่มขึ้น มาจากการลงทุนภาครัฐไม่เพิ่มขึ้นตามแผนที่ตั้งไว้ หรือเบิกจ่ายได้ล่าช้ามากกว่าที่ตั้งเป้าไว้มาก

เมื่อดูฐานะการคลังในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ 2561 (ต.ค. 2560-มี.ค. 2561) รัฐบาลมีรายได้นำส่งคลังทั้งสิ้น 1.08 ล้านล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันปีที่แล้ว จำนวน 4.11 หมื่นล้านบาท มีสาเหตุหลักมาจากการนำส่งรายได้จากการประมูลใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการ

โทรคมนาคมย่าน 1800 เมกะเฮิรตซ์ (ใบอนุญาต 4จี) และการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มสูงกว่าช่วงเดียวกันปีที่แล้ว

ขณะที่รายจ่ายรัฐบาล การเบิกจ่ายเงินงบประมาณของรัฐบาลมีจำนวนทั้งสิ้น 1.59 ล้านล้านบาท ต่ำกว่าช่วงเดียวกันปีที่แล้ว 7,478 ล้านบาท โดยรายจ่ายลงทุนเบิกจ่ายได้ 1.8 แสนล้านบาท คิดเป็น 29.2% ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนเท่านั้น และยังต่ำกว่าช่วงเดียวกันปีที่แล้ว 5.3% แสดงให้เห็นชัดว่าเวลาผ่านมากี่ปีแล้ว แต่การเบิกจ่ายงบลงทุนเพิ่งได้ 1 ใน 4 ของงบลงทุนทั้งหมดเท่านั้น

นอกจากนี้ หากดูฐานะการคลังของประเทศ จากเงินคงคลังที่มีอยู่

2.62 แสนล้านบาท ณ สิ้นเดือน มี.ค. 2561 ก็มากเพียงพอที่จะรองรับการเบิกจ่ายการลงทุนอีกจำนวนมาก แต่การเบิกลงทุนรัฐบาลกลับทำได้ช้า และเป็นตัวสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจปี 2560 ขยายตัวได้แค่ 3.9% จากที่รัฐบาลต้องการให้ขยายตัวได้ 4% เพราะการเบิกจ่ายลงทุนรัฐบาลเร่งไม่ขึ้นให้ได้ตามเป้าหมาย

ทั้งนี้ ต้องยอมรับว่าการเร่งลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของภาครัฐ ถือเป็นหัวใจสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา ให้ขยายตัวได้ในระดับสูง ในขณะที่เศรษฐกิจโลกผันผวน การส่งออกขยายตัวได้ต่ำ และภาคเอกชนยังไม่ยอมลงทุน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเศรษฐกิจไทยปัจจุบันจะขยายตัวได้ต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี 2560 จะขยายตัวได้ 3.9% การส่งออกขยายตัวได้กว่าที่คาดการณ์ไว้มาก เนื่องจากเศรษฐกิจโลกขยายตัวได้ดี

ดังนั้น การเร่งลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่จำนวนมากที่ทำให้หลายฝ่ายเริ่มเป็นกังวลการก่อหนี้สาธารณะของประเทศอาจจะมากเกินไป จนมีปัญหาการเงินการคลังตามมากระทบกับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายหลัง กระทบความเชื่อมั่นของนักลงทุน

ไม่น่าจะมีปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้น

แต่ทว่าหนี้สาธารณะของไทยที่ไม่เพิ่มขึ้น เพราะการลงทุนภาครัฐชงักไม่ถึงว่าเป็นสัญญาณที่ดีของเศรษฐกิจประเทศไทย เพราะการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม 1.7 ล้านล้านบาท ในช่วงปี 2558-2565 อาจจะล่าช้าพลาตกกว่าเป้าหมายไปมาก

กระทรวงการคลังประเมินสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อจีดีพี และภาวะการชำระหนี้สาธารณะต้องประมาณรายจ่าย ในช่วงปี 2560-2564 พบว่าตัวเลขยังอยู่ในกรอบความยั่งยืนการคลัง รวมถึงไม่ได้เพิ่มสูงขึ้นมากเมื่อเทียบกับปัจจุบัน โดยสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อจีดีพีในปี 2560 อยู่ที่ 42.8% ปี 2561 อยู่ที่ 44.1% ปี 2562 อยู่ที่ 45.5% ปี 2563 อยู่ที่ 46.2% และปี 2564 อยู่ที่ 46.6%

ด้านภาระชำระหนี้สาธารณะต้องประมาณรายจ่ายปี 2560 อยู่ที่ 8.3% ปี 2561 อยู่ที่ 9.0% ปี 2562 อยู่ที่ 9.4% ปี 2563 อยู่ที่ 9.7 % และปี 2564 อยู่ที่ 10.0%

ทั้งนี้ สมมติฐานการประมาณหนี้สาธารณะของ สบม. คาดว่าเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวต่อเนื่อง โดยจีดีพีในปี 2560 อยู่ที่ 15 ล้านล้านบาท ปี 2561 อยู่ที่ 15.8 ล้านล้านบาท ปี 2562 อยู่ที่ 16.8 ล้านล้านบาท ปี

2563 อยู่ที่ 17.7 ล้านล้านบาท ปี 2564 อยู่ที่ 18.7 ล้านล้านบาท และปี 2565 อยู่ที่ 19.8 ล้านล้านบาท

ขณะที่งบชำระหนี้ในปี 2560 อยู่ที่ 2.43 แสนล้านบาท ปี 2561 อยู่ที่ 2.6 แสนล้านบาท ปี 2562 งบชำระเงินต้น 3% ของงบประมาณรายจ่าย และงบชำระดอกเบี้ยคำนวณจากดอกเบี้ยที่ประมาณ 4% ต่อปีของจำนวนหนี้ทั้งหมด

แม้ว่าการประเมินสถานการณ์หนี้สาธารณะของไทยสามารถบริหารได้ดีกว่ากรอบความยั่งยืนทางการคลัง แต่การที่หนี้สาธารณะนิ่งไม่เพิ่มขึ้นเพราะการลงทุนภาครัฐมีปัญหาเบิกจ่ายได้ช้า ย่อมเป็นตัวเลขที่รัฐบาลไม่อยากจะเห็น

นอกจากนี้ การกู้เงินการลงทุนของรัฐวิสาหกิจ 4-5 แสนล้านบาท ก็ยังล่าช้า เป็นอีกประเด็นที่ทำให้หนี้สาธารณะไม่เพิ่ม แต่ไม่เป็นผลดีกับเศรษฐกิจ เพราะจะทำให้การขยายตัวเศรษฐกิจมีปัญหา ที่สำคัญการที่คาดว่าเศรษฐกิจปีนี้จะขยายตัวได้ 4.2% อาจจะไม่ถึง เพราะก่อนหน้านี้ก็มีสถาบันการเงินบางแห่งคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจไทยปีนี้จะขยายตัวได้ต่ำกว่า 4% เนื่องจากมีการเลื่อนเลือกตั้งทำให้นักลงทุนไม่มั่นใจและชะลอการลงทุนเมื่อไปผสมโรงกับการลงทุนภาครัฐที่ล่าช้าอีก ยิ่งทำให้เศรษฐกิจไทยสะดุดมากขึ้นไปอีก ■